

Teksturacije

Hamo Čavrk, Martina Hegediš, Jože Marinč, Andreja Schwenner

Razstava *Teksturacije* v medsebojni odnos postavlja dela štirih umetnic in umetnikov, ki se v svojih ustvarjalnih praksah posvečajo raziskovanju medija slikarstva, tako z vidika formalnih rešitev upodabljanja svojih izkustev in idej, kakor iz perspektive dvoumne pomenskosti svojih del. Četudi je zlasti v abstraktnem slikarstvu preteklega stoletja prevladala teza, da sta forma in vsebina umetniškega dela nezadržno povezani v neločljivo entiteto, kjer je v ospredju golo vizualno izkustvo, je v posamičnih delih običajno mogoče prepoznavati najrazličnejše kontekste. Človeka pač vselej definira njegov zaznavni svet, neposredna okolica, ki ji nikdar moč povsem ubežati, zato tudi najbolj abstrahirana dela vsebujejo kanček umetnikove zunanje ali notranje, zavedne ali nezavedne stvarnosti.

Štiri umetnice in umetnike, ki delujejo pod okriljem Društva likovnih umetnikov Dolenjske – Hama Čavrk, Martino Hegediš, Jožeta Marinča in Andrejo Schwenner – družijo predvsem potreba po formalnem iskanju vedno novih možnosti konstitucije slikarske podobe. Kljub temu, da morda končnemu odjemalcu ni viden in jasen, je proces ustvarjanja slike zanje prav tako pomemben kot končen rezultat. Obravnava in obdelava dvodimenzionalne površine slike pa je zgolj način prenašanja impulzov na občinstvo, naj si bo to prepoznavanje nekega prostora ali objekta, draženje percepcije videne ali razumevanje vizualnih kodov v obdobju vsesplošne vizualne kakofonije.

Izbrana dela pričujočih umetnic in umetnikov se tako prvenstveno posvečajo zlasti razmerju med barvo in teksturo, kar dosegajo z različnimi likovnimi procesi in tehnikami, s tem pa neizbežno pričajo tudi o pomenskih komponentah svojega dela, ki pogosto ostanejo neizrečene, prikrite in odprte različnim interpretacijam. Zanje slika ne predstavlja zgolj dvodimenzionalne površine, ki prevaja impulze iz neizbežno tridimenzionalnega stvarnega sveta, ampak hkrati reliefno strukturo, kjer barve in teksture izstopajo iz slikovnega polja. To pa izvajajo na (vsaj) dva načina: na eni strani z ustvarjanjem slikarske iluzije prostorski in večplastnosti in na drugi z reliefnimi teksturami, ki odstopajo od običajnih in vsakdanjih ploskovitih posredovanih podob. Prav zato njihova dela zahtevajo uživanje in dožemanje v živo, na način neposrednega stika z materijo.

Na nek način je prav omenjena formalna učinkovitost del pogoj, da se občinstvo zanje sploh zainteresira, se jim približa, jih analizira in poskuša razumeti skozi lastno miselno prizmo. To pomeni, da se je publika v aktivnem uživanju in interpretiranju teh del primorana vsaj nekoliko cerebralno naprezati, da bi jim lahko pripisala potencialne pomene, kar pa je znaten odklon od običajne lahkotnosti uživanja vizualnih sporočil. Dominantna sfera sodobne vizualne kulture pač ničesar ne prepušča naključju; večina podob v (fizičnem ali virtualnem) javnem prostoru je pač nedvoumni v svojem sporočilu. Ravno to je verjetno ena od osrednjih pomenskih plasti štirih predstavljenih umetnikov in umetnic, ki se sicer poslužujejo različnih motivnih prijemov, od upodabljanja svoje neposredne okolice, do ustvarjanja namišljenih abstrahiranih svetov.

Martina Hegediš s svojimi slikami ustvarja urbane pejzaže lastne neposredne okolice v neobičajnih barvnih kombinacijah in perspektivah. Umetnica namerno posega po prepoznavnih motivih, ki bi jih lahko prevzela iz turističnih razglednic, a jih nato stilizira skoraj do neprepoznavnosti. Hegediš upodobljene prostore obdeluje na način, ki v veliki meri spominja na impresionistične formalne pristope in vsebinske zasnove; sorodnim motivom se posveča v različnih svetlobnih pogojih, a vselej ponoči, ob umetni svetlobi, zato so njene slike lahko dojete tudi kot interpretacija zmaličenih podob na računalniškem ekranu oziroma njen pointilizem spominja upodobitev elektronskih pikslov. Umetelno občutene slike pa poleg poglobljenega razmisleka o slikovnem polju nemara pričajo o

svetlobni onesnaženosti našega vsakdana in (tudi) zato delujejo skoraj strašljivo.

Krajinskim motivom se posveča tudi Andreja Schwenner, ki podobe lastne okolice radikalno abstrahira in jih v procesu slikanja pretvarja v ne povsem prepoznavne prizore, ki delujejo tako zelo domačno in znano, a hkrati nekoliko nelagodno. V slikovno površino posega dokaj brezkompromisno, saj uporablja različne tehnike in materiale, tudi nanose peska, kar daje njenim slikam učinek asemblažev. Teksture ustvarjajo učinek topografskih podob iz zraka, čeprav občinstvo ne more z gotovostjo trditi, ali so to podobe krajin s ptičje ali človeške perspektive. Umetnica tako upodablja tiste organske oblike narave, ki človeka vselej premaknejo in zadenejo v univerzalnem smislu, kar lahko napeljuje tudi na diskurz o okoljskih tegobah današnjega vsakdana oziroma o pomenu vsega zemeljskega.

Nemara se na amorfne oblike in strukture narave v svojih delih nanaša tudi Hamo Čavrk, ki se v svojih abstraktnih delih loteva stilizacije zaznavnega sveta. Njegove barvne kombinacije in strukture bi bilo mogoče dojeti kot osebni pogled na okolico ali pač kot poskus upodobitve notranjih impulzov. Pa vendar običajno (niti) vizualni umetniki ne morejo misliti podob onkraj svojega zaznavnega sveta, zato je Čavrkov barvni svet in njegove gosto prepredene mreže mogoče dojeti tudi kot vpogled v kakofonijo aktualne stvarnosti, najsi bo to organizirani kaos vselej nepravilnih naravnih oblik ali struktur antropogenega sveta, ki se nenehno invazivno širi. Njegove teksture in barve občinstvo nagovarjajo kar se da neposredno, z močnimi in asociativnimi barvnimi kombinacijami, ki lahko pričajo o kompleksnosti sodobnega bivanja in eksistenčnih tegobah posameznika.

In nenazadnje se na podoben, a še bolj radikalen način barvnega platenja loteva Jože Marinč, ki svojih del – razen z naslovi – nikoli deklarativno pomensko ne označuje, ampak se poigrava predvsem s preizkušanjem percepcije publike. Na podoben način kot glasbeniki s kombinacijo tonov, melodij in harmonij nagovarjajo in dražijo čustva svojih odjemalcev, Marinč počne s kombinacijo barv in s teksturami nanosov. Abstraktno razmišljanje je integralni del njegovega procesa ustvarjanja, pa vendar tudi njegova dela v veliki meri izhajajo iz stvarnih impulzov njegove okolice, organskih ali umetelnih struktur, ki ga obdajajo na vsakem koraku. Njegovo teksturiranje se na pričujoči razstavi morda še najbolj upira striktni pomenski opredelitvi, a kljub temu ustvarja učinke organizirane, a kaotične organskosti, ki se lahko pojavi tako v naravi kot v človeškem umu.